

KITEKINTŐ

- 94 Andl Helga: Hallgatói kutatások a Wlislöcki Henrik Szakkollégiumban
- 103 Orsós János: Interpretációs példák a romológia szövegtörzsének kritikai vizsgálatához
- 105 Petrovics Dalma: Szalánta-Németi története a dualizmus korában
- 106 Molnár Attila – Rigó Bálint – Konkoly Sándor – Kárász Krisztián József – Horváth Zsuzsanna: Az egyetemi reklámok hatásai pécsi hallgatókra
- 108 Greksa Evelin – Szederkényi Attila: Egészségügyi ismeretek és egészségtudatosság/egészségmagatartás vizsgálata középiskolások körében
- 111 Bogdán Angéla: A Gyermekszegénység Elleni Program vizsgálata – Kisvaszar példáján
- 113 Csonka Norbert Dávid – Kőszegi Márió: A komplex telep-program bemutatása a György-telep példáján
- 115 Laboda Georgina – Laboda Lilla – Tóth Bernadett – Kőszegi Krisztián: Általános és középiskolai tanulók cigányságra vonatkozó ismeretei egy kérdőíves vizsgálat tükrében

Andl Helga

Hallgatói kutatások a Wlisllocki Henrik Szakkollégiumban

2015 májusában került megrendezésre a „Horizontok és Dialógusok” Konferencia a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. A konferencián a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán működő Wlisllocki Henrik Szakkollégium hallgatói önálló szimpóziummal voltak jelen. A szimpózium absztraktja az alábbiakat rögzíti:

A szimpózium a Wlisllocki Henrik Szakkollégium (WHSz) hallgatói számára kíván felületet biztosítani kutatási eredményeik bemutatására.

A WHSz sokoldalú tevékenységei között hangsúlyos feladatának tartja a hallgatók tudományos életbe való bekapcsolódását, kutatásaik támogatását, ezzel összefüggésben immár harmadik alkalommal került sor a szakkollégiumi keretek között hallgatói kutatási pályázat kiírására. A szimpóziumra jelentkező hallgatók kutatási témái szerteágazóak, ami szándékaink szerint reprezentálja a szakkollégium sokszínűségét is. A témák között helytörténeti kutatás éppúgy szerepel, mint az egyetemi reklámok hatásait elemző vizsgálat, telep-rehabilitációs program eredményességére vonatkozó kutatás vagy az egészségügyi alapismeretek felmérése középiskolások körében, mindemellett – a korábbi kutatási pályázatokhoz hasonlóan – fontos tematikai fókuszaként jelenik meg a romológia tudományterülete: egy kutatócsoport az általános és középiskolai tanulók cigányságra vonatkozó ismereteit kívánja feltárni, míg egy másik kutatás a romológia szövegtörzskének kritikai vizsgálatát végzi interpretációs példákon keresztül.

A következőkben arra vállalkozunk, hogy bemutassuk a szimpózium létrejöttének előzményeit, a pályázattal támogatott hallgatói kutatások hátterét és támogató rendszerét a Wlisllocki Henrik Szakkollégiumban. Ennek mentén egyúttal megkíséreljük a *tanulóközösség* fogalmát értelmezni a szakkollégium hallgatói közösségére, támaszkodva Bordás és Ceglédi debreceni szakkollégiumok körében végzett kutatására (Bordás – Ceglédi, 2012).

Szakkollégium és tudományos kutatás

A Wlisllocki Henrik Szakkollégium (WHSz) pedagógiai programjának melléklete a Szervezeti és Működési Szabályzat, mely – összhangban a Szakkollégiumi Charta (2011) elveivel és a WHSz működését az elmúlt időszakban támogató TÁMOP-projekt¹ előírás-

1 A pályázat címe: Roma szakkollégiumok támogatása (KONV) / TÁMOP 4.1.1.D-12/2/KONV

saival – rögzíti a szakkollégium céljait és feladatait. A szakkollégiumot olyan önképző szervezeti egységként definiálja, mely támogatást nyújt a PTE hallgatóinak az egyetemi tanulmányaik sikeres elvégzéséhez. Hallgatói bázisát elsősorban a roma, cigány hallgatók jelentik, de a dokumentum hangsúlyozza, hogy ez korántsem jelent kizárólagosságot: a szakkollégium minden olyan hallgatónak teret kíván biztosítani, „akik érdeklődnek a cigány/roma kérdéskör iránt ésmélyebb tudományos, szakmai munkát kívánnak folytatni” (Pedagógiai Program, 2013: 214-215). A WHSz sokoldalú tevékenység-hálójában feladatának tekinti egy olyan támogatórendszer biztosítását, mely közvetlenül segíti a hallgatók *tudományos kutatásait*: (1) egyéni kutatási programok szakmai és anyagi támogatását, (2) egyéni kutatási eredmények bemutatását, konferenciákon való részvétel támogatását, (3) publikációs lehetőségek biztosítását, (4) tudományos és egyéb pályázatokon való részvétel támogatását, (5) szakkollégiumi konferenciák szervezését rögzíti a feladatok között. (Pedagógiai Program, 2013: 215)

Az elmúlt években több tanulmány született, mely a felsőoktatásban tanuló roma, cigány hallgatók támogatását fő feladatának tekintő szakkollégiumok – a Romaversitas és a WHSz, majd az időben később megjelenő keresztény roma szakkollégiumok – létrejöttét és működését írja le, elemzi (a teljesség igénye nélkül, vö: Forray, 2012; 2013; Forray – Boros, 2009; Jenei, 2013; Orsós, 2013; Varga, 2013; 2014). Ezen szakkollégiumok létét a 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról jogszabályi szinten is prioritásként jelöli meg, hiszen az 54. §-ban² nevesítésre kerül a „roma szakkollégium”. Ezzel együtt megjelent a jogszabályban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók felkutatására és támogatására irányuló szakkollégiumi tevékenység, ami egy új szakkollégiumi forma, a felzárkóztató szakkollégium fogalmának bevezetését jelenti, mely szervezetek elsősorban mobilitási csatornaként értelmezik magukat (Demeter, 2012: 60-61)³. A hátránykompenzációra a WHSz is nagy hangsúlyt helyez, azonban a felzárkóztatás helyett egy minőségében más fogalom mentén értelmezhetjük tevékenységeit: olyan inkluzív környezet kialakítására törekszik, melynek elemei (tárgyi és humán feltételrendszere egyaránt) segítik, hogy minden benne lévő számára

A WHSZ pályázata: A kutatásokat támogatja: TÁMOP-4.1.1. D – 12/2/KONV-2012-0009 „Komplex hallgatói szolgáltatások fejlesztése hátrányos helyzetű hallgatók részére a Wlisslocki Henrik Szakkollégium szervezésében”

- 2 54. § A felsőoktatási intézmény feladata a tantervi követelményeket meghaladó teljesítmény nyújtására képes, kiemelkedő képességű és hozzáállású, valamint a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók felkutatása, felismerése, és szakmai, tudományos, művészeti és sport tevékenységének elősegítése. A felsőoktatási intézmény önállóan vagy más felsőoktatási intézménnyel együttműködve tehetséggondozó és felzárkóztató rendszert, illetve programokat működtet: ennek keretében tudományos diákköröket, szakkollégiumokat, illetve roma szakkollégiumokat működtethet. A szakkollégiumokat, illetve a roma szakkollégiumokat felsőoktatási intézménnyel együttműködve azok is létesíthetnek, akik felsőoktatási intézmény alapítására, fenntartására e törvény alapján jogosultak. A felsőoktatási intézmény mentorprogram keretében nyújt segítséget a hátrányos helyzetű hallgató tehetségének kibontakoztatásához. (2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról)
- 3 A hátránykompenzáció mellett ezen szakkollégiumoknak az is célja, hogy a közösségük iránt felelősséget vállaló diplomások körét növeljék, ezért identitáserősítő programok szervezését kiemelt feladatuknak tartják. (DEMETER, 2012: 61) A roma szakkollégiumok esetében szintén ez tapasztalható: a hátránykompenzáció és a cigány, roma identitás fejlesztése egyaránt alapvető célként jelenik meg. (Varga, 2013: 69)

– az egyes személyekhez igazodó – együttműködő közösség jöjjön létre és működjön folyamatosan (Varga, 2014a). Varga egy vonatkozó tanulmányában azt elemzi, a WHSz miként értelmezhető *inkluzív tudományos közösségként* és sorra veszi, milyen „tudományos inklúziót segítő tevékenységek” vannak jelen a hallgatók szakkollégiumi életében. Kutatása bemutatja, hogy az egyes személyekre valamint a hallgatói közösségre irányuló támogatási rendszer számos – tervezett és célzott – eleme irányul a szakkollégisták tudományos életbe való bevonódására, motivációjuk fenntartására, erősítésére. Egyúttal arra is rámutat, hogy a szakkollégium által biztosított komplex szolgáltatás esélyegyenlőségi momentumként jelenik meg, mivel „széles körű tudományos lehetőségeket” nyit meg (Varga, 2014b).

A továbbiakban azt kívánjuk bemutatni, a támogatási rendszer egy – önmagában is komplexitást mutató – eleme, a hallgatói kutatásokat támogató pályázati rendszer miként járul hozzá a hallgatók tudományos életbe való bekapcsolódásához.

A hallgatói kutatásokat támogató pályázati rendszer

A Wlisslocki Henrik Szakkollégium a fentebb említett TÁMOP-pályázat adta lehetőségekkel élve – illetve a pedagógiai programban részletezett, a tudományos kutatásokhoz kapcsolódó feladatokhoz – célul tűzte ki, hogy kiemelten támogassa a hallgatói kutatásokat, és ennek megvalósításához *belső pályázati rendszert* dolgoztak ki a projekt munkatársai.

A kutatási pályázat három alkalommal került kiírásra. Céljait az alábbiak mentén rögzíthetjük:

- jártasság szerzése (mikro)kutatás tervezésében (kutatási terv írása a tevékenységek ütemezésével, költségvetés-tervezéssel) és lebonyolításában;
 - olyan kutatások véghezvitele a TÁMOP pályázatban megvalósított kutatómódszertani képzésre alapozva, melyek lehetőség szerint illeszkednek a WHSz szakmai és infrastrukturális hátterét biztosító Romológia és Nevelésszociológia Tanszék mellett működő Romológiai Kutatóközpont műhelyeinek (Nyelvi műhely, Társadalmi tanulmányok műhely, Nevelésszociológiai műhely) tématerületeihez;
 - lehetőség biztosítása mind egyéni, mind kutatócsoportban zajló kutatások lebonyolításához;
 - az ösztöndíjas hallgatók mellett más PTE hallgatók számára is lehetőség biztosítása kutatócsoporthoz való csatlakozásra (WSZ-tagok, a PTE más szakkollégiumainak tagjai), egyúttal a kooperáció erősítése;
 - a kutatás lezárását követően a kutatási eredmények rögzítése, közzététele (kutatási beszámoló, konferencia-részvétel, publikáció, szemináriumi dolgozat, szakdolgozat);
 - jártasság szerzése pályázatírás és -lebonyolítás, valamint elszámolás terén.
- A pályázatok beadását két alkalommal megelőzte egy kutatómódszertani képzés, amin minden ösztöndíjas hallgató részt vett. A képzés céljai között szerepelt az empirikus kutatások tervezéséhez és lefolytatásához nélkülözhetetlen elméleti háttér megteremtése, a társadalomtudományi kutatások módszereinek megis-

Orsós Zoltán

Jogi Felsőoktatási Szakképzés, WHSZ tag, PTE ÁJK

Nekem a kutatások emlékezetesek. Mindkét kutatási pályázaton indultunk és meg is nyertük a csapattal. Nekem ez rengeteget számított. Nagyon sok tapasztalatot szereztem és természetesen a jó csapat is meghatározó.

merése, valamint publikációs tevékenység és konferencia-szereplések elősegítése. A képzés szükségességét több tényező erősítette: (1) egyrészt a hallgatók különböző karokon/szakokon tanulnak, így nem mindegyikük számára volt ismerős a társadalomtudományi kutatás mibenléte, (2) másrészt a hallgatókkal előzetesen kitöltetett bemeneti kérdőív is ezt igazolta. A válaszokból kiderült, az ösztöndíjas hallgatók többségének nem volt kutatási tapasztalata és nagyobb hányaduk az egyetemi tanulmányai során sem vett még részt bármilyen kutatómódszertani kurzuson. A kérdőívben szereplő válaszok mindemellett megerősítették azt a feltevést, hogy a hallgatók szívesen vennének részt kutatásokban, főként kutatócsoport tagjaként, a felvetett kutatási témák, érdeklődési területek nagy része pedig kapcsolódott valami módon a romológia tudományterületéhez.

Táblázatban rögzítettük a három kutatási pályázati kör nyertes pályázatainak főbb adatait (1. táblázat, lásd a 98. oldalon), a továbbiakban ezen adatok mentén vizsgálódunk.

A kutatásokat az első két körben 4-4 hónapra kellett tervezniük a hallgatóknak, azonban a láthatóvá vált, hogy – bár mikrokutatásokról volt szó – ez az időintervallum nem elegendő, főként a csoportokban zajló kutatások esetén, hiszen több ember munkájának összehangolása másféle koncentrációt, ezzel együtt több időt követel.

A három kutatási körben összesen 20 kutatás zajlott le, különböző intenzitásúak és mélységűek. Az első pályázati kiírás során született a legtöbb nyertes pályázat, a második körben – talán tapasztalva azt, mennyi nehézséggel lehet szembesülni egy kutatás során – kevesebb pályázatot adtak be a hallgatók, igaz, a résztvevő hallgatók száma nem csökkent. Ez rámutat arra, hogy a közösségekben végzett munka is motiváló erővel bír. Végül a harmadik pályázati kiírásra hét pályázat érkezett, egyéni és csoportos kutatások egyaránt megvalósításra kerültek. Összesen 20 kutatást végeztek a hallgatók a támogatott 14 hónap során, ami 49 hallgatói aktivitást jelent: 18, 16, majd 15 hallgató vett részt a kutatásokban. Közöttük vannak hallgatók, akik több kutatásnak is aktív tagjai voltak: a második esetben 3, majd 10 olyan hallgatót találunk, akik az első vagy második pályázati körben is részt vettek. Feltételezhető, hogy a kutatások során szerzett tapasztalatok, a kisebb-nagyobb sikerek oly módon erősítették a hallgatói motivációt, ami a tudományos kutatások iránti elkötelezettséget is erősítette.

1. táblázat: A Wlisslocki Henrik Szakkollégium kutatási pályázatainak résztvevői⁴

		1. kutatási pályázat	2. kutatási pályázat	3. kutatási pályázat	összesen
nyertes pályázatok száma (db)		8	5 (6)*	7	20 (21)*
a pályázatok megvalósításának időszaka		2013. 10. 01 – 2014. 01. 31. (4 hónap)	2014. 02. 01 – 2014. 05. 31. (4 hónap)	2014. 11. 15 – 2015. 05. 15. (6 hónap)	14 hónap
a kutatásban résztvevő hallgatók száma (fő)		18	16 (18)*	15	49 (51)*
ebből	ösztöndíjas hallgatók száma (fő)	13	9	11	33
	nem ösztöndíjas WHSz-tag mentorhallgatók száma (fő)	5	4	0	9
	nem ösztöndíjas WHSz-hallgatók száma (fő)	0	0	1	1
	más PTE szakkollégium hallgatói (fő)	0	3	3	6
az előző kutatási pályázato(k)on résztvevő hallgatók száma (fő)		-	3	10	13
a hallgatók karonkénti1 megoszlása (fő)					
ÁJK		2	0	0	2
ÁOK		0	1	0	1
BTK		11	9	7	27
ETK		2	1	2	5
FEEK		1	0	0	1
MIK		0	1	1	2
TTK		2	4	5	11

* A 2. kutatási pályázati körben 6 nyertes pályázat született, azonban két hallgató visszavonta a pályázatát.

Tovább elemezve a táblázat adatait látható, hogy a kutatócsoportokban részt vettek nem ösztöndíjas hallgatók is: a kutatási pályázatban támogatottak ötöde ugyan nem a TÁMOP-pályázat elsődleges célcsoportját jelentő, ösztöndíjas hallgató, azonban a WHSz olyan aktív tagja, aki többnyire mentorként segíti a pályázati projekt megvalósítását. Mellettük a második és harmadik kutatási pályázati körben megjelentek olyan hallgatók is, akik a PTE más szakkollégiumának tagjai – ez pedig az együttműködésnek és horizontális tanuláshoz újabb lehetőségeit nyitotta meg a hallgatók előtt, egyúttal mutatja azt is, a WHSz közössége nyitott szerveződésként működik.

4 A Pécsi Tudományegyetem karai: Állam- és Jogtudományi Kar (ÁJK), Általános Orvostudományi Kar (ÁOK), Bölcsészettudományi Kar (BTK), Egészségtudományi Kar (ETK), Felnyitóképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar (FEEK), Illyés Gyula Kar (IGYK), Közgazdaságtudományi Kar (KTK), Művészeti Kar (MK), Műszaki és Informatikai Kar (MIK), Természettudományi Kar (TTK)

A kutató hallgatók karonkénti összetétele részben tükrözi a WHSz tagságának összetételét – a tagok nagyobbik hányada ugyanis a Bölcsészettudományi Karon tanul –, ami természetszerűen adódik abból a fentebb említett tényből, hogy a szakkollégium szakmai-támogató hátterét a BTK-n működő Romológia és Nevelésszociológia Tanszék nyújtja. Másrészt a szakkollégium profiljához illeszkedően elsősorban a társadalomtudományi – bölcsészettudományi területen végzett kutatások lebonyolítására születtek a pályázati kiírások, a kutatómódszertani képzés szintén erre készítette fel a hallgatókat, ez is befolyásolhatta a kutatásokra vállalkozó hallgatók összetételét. A bölcsész-hallgatók nagyobb arányú (55%-os) jelenléte ugyan meghatározó, azonban a kutatócsoportokban más karok hallgatói is részt vettek. Főként a Természettudományi Karról, de más egységekből is (1-2 fő az Állam- és Jogtudományi, az Általános Orvostudományi, az Egészségtudományi, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési és a Műszaki és Informatikai Karról) szerepeltek hallgatók a kutatásokban, hiszen az adott kutatási téma iránti érdeklődés részben „karoktól független”.

A kutatási témák pedig szerteágazóak – ahogyan azt a bevezetőben szereplő szimpózium-leírás is igazolja –, reprezentálva egyúttal a szakkollégium sokszínűségét is. Mindemellett egy-egy kivételtől eltekintve a kutatások valami módon kapcsolódnak a romológia tudományterületéhez, így például vállalkoztak a hallgatók beás cigány népmesék gyűjtésére, a cigány, roma nők szűrővizsgálatokkal kapcsolatos ismeretének és attitűdjének vizsgálatára, általános és középiskolai tanulók cigányságra vonatkozó ismereteinek felmérésére vagy a romológia szövegkorpuszában kritikai vizsgálatára.

A hallgatók kutatásait a WHSz komplex módon segítette. Az említett kutatómódszertani képzés mellett további támogatásokat biztosított: (1) a hallgatók tevékenységüket általuk felkért egyetemi oktatók, tutorok segítették a TÁMOP projekt során, így közülük többen a kutatások terén is támogatást nyújtottak; (2) a kutatási pályázat sikeres lebonyolítását segítette a rendszeres monitoring, ahol a kutatásokkal való előrehaladásukról számoltak be a hallgatók, egyúttal segítséget kaptak a kutatás további folytatásához. Mindezt kiegészítette a továbbiakban, hogy a kutatási eredmények prezentálására keretet biztosított a szakkollégium konferenciák és publikációs lehetőségek biztosításával. Az első kettő kutatási pályázati kör zárásaként a hallgatók szakkollégiumi „minikonferencián” ismertették kutatási eredményeiket, néhányan pedig arra is vállalkoztak, hogy tanulmányt jelentessenek meg a WHSz egy kiadványában. A harmadik kutatási pályázatba bekapcsolódó hallgatók már nagyobb nyilvánosság elé léptek: a bevezetőben említett „Horizontok és Dialógusok” Konferencián vettek részt önálló szimpóziummal, kutatásukról rövid összefoglalót írtak a Romológia folyóiratba⁵, többen jelenleg is nagyobb összegű tanulmány írásán dolgoznak.

A WHSz mint tanulóközösség a hallgatói kutatások tükrében

A jelenlegi írásnak nem célja az, hogy tudományos igénygel tárja fel a szakkollégiumban működő tudományos közösség szervezeti rendjét, értelmezze színtereit vagy feltárja dinamikáját. Ezzel együtt mégis érdemes egyfajta komplex modell behívásával rendezni és rendszerezni azt a sokrétű, időben olykor paralel, máskor egymás utánisá-

5 Az összefoglalók olvashatók a jelen lapszámban.

gában megjelenő tevékenység-halmazt, amely ennek a tanulóközösségnek lényegi jellemzőit adja.

Bordás és Ceglédi a Debreceni Egyetemen működő szakkollégiumokat vonatkozó kutatásukban tudásmegosztó és tudásteremtő tanulóközösségek színtereiként vizsgálták. Megközelítésükben a szakkollégiumokat „*tanulóközösségek* termékeny talajaként és fennmaradásukat biztosító otthonként (...), vagyis intellektuálisan stimuláló fizikai, szervezeti és szociális környezetként” értelmezik (Bordás – Ceglédi, 2012: 9-10). A Bordás – Ceglédi tanulmány számos szempontból vizsgálja és értelmezi a szakkollégiumok működésének természetét. Jelenlegi írásunkban ezek közül csupán egyre kívánunk fókuszálni a WHSz vonatkozásában: a hallgatói kutatásokhoz kapcsolódó különböző tanulási formák jelenlétére. A vizsgált tanulási formák a Paavola és Hakkarainen által használt modell egyes elemei, mely megkülönbözteti a monologikus, a dialogikus és a trialogikus tanulást.

A monologikus tanulás középpontjában az egyén áll, akinek célja a „tudásanyag megszerzése”. A dialogikus tanulás egy olyan interaktív folyamat, mely hozzájárul ahhoz, hogy a tagok elsajátítsák a közösségértékeit, normáit, belső nyelvét formális és kevésbé formális szakmai vagy közösségi eseményeken. A trialogikus tanulás célja valamilyen, a tudáshoz kapcsolódó artefaktum létrehozása (Bordás – Ceglédi, 2012: 17-18). A szakkollégiumi tanulóközösségekre mindhárom tanulási forma jellemző, a WHSz-ben is számos példát találunk a tanulási formák sokféleségére. A hallgatói kutatásokhoz kapcsolódó – fentebb már részben említett – tevékenységek az egyes tanulási formák mentén is értelmezhetők. A *monologikus tanulás* körébe sorolhatók a WHSz különböző nyelvi kurzusai, melyek hasznossága a kutatásokban is megnyilvánul: így például az angol nyelvi kurzus segítheti az angol nyelvű szakirodalom olvasását vagy az angol nyelvű konferencia-abstract megírását, a lovári vagy a beás nyelv megfelelő használata pedig egyes tematikus kutatások során (lásd: beás népmesék gyűjtése) válik fontossá. Más képzések is segítették a tudományos kutatások lefolytatását: a kutatásmódszertani felkészítés módszertani alapokat nyújtott, az IKT-képzés többek között a kutatási eredmények rögzítéséhez adott segítséget (szövegszerkesztés, prezentáció-készítés). *Dialogikus tanulási* formák közé szakmai és közösségi programok egyaránt sorolhatók. A hallgatói kutatásokat támogatták például azok a fórumok, szakmai beszélgetések, melyek tematikusan a romológia tudományterületéhez kapcsolódtak, de ide tartozik a „tudományos írásmű” kurzus vagy a kommunikatív kompetenciát fejlesztő programok, melyek a kutatási eredmények megfelelő prezentálásához járulhattak hozzá. Emellett a dialogikus tanulás egy sajátos formájaként tekinthetünk a hallgatói kutatásokat folyamatosan kísérő monitoringra, mely szakmai diskurzus lehetőségét biztosította. A sorolt tevékenységek mind hozzájárultak a hallgatói kutatások lefolytatásához, egyúttal segítették a WHSz szakmai közösségébe való mind intenzívebb bevonódást.

A *trialogikus tanulás* során „a közvetlen cél nem a tanulás maga, nem a tudás elsajátítása, és nem is csak a részvétel egy közösség tanulási folyamatában, hanem egy, a tanuló individuumokon és az általuk alkotott közösségeken túlmutató objektum áll a tevékenységek középpontjában, a tanulás pedig mintegy „mellékhatásként” megy végbe” (Bordás – Ceglédi, 2012: 37). A WHSz-ben mind materiális, mind szellemi artefaktumok létrehozására találunk példát a hallgatói kutatásokhoz kapcsol-

Fenyvesi Mercédesz

Ápolás és Betegellátás- Ápoló Bsc, WHSZ tag, PTE ETK

Nagyon jónak látom, hogy van tutorom. Ő tanítja a legkomolyabb tantárgyakat nekem, és érzem, hogy kicsit pozitívan diszkriminál. Mindig biztat, hogy a szakdolgozatommal menjek TDK-ra. Ő egy pozitív ember, jól el lehet vele beszélgetni, az óráján is szinte beszélgetünk. Sokkal közvetlenebb vagyok már vele, és ez nagyon pozitív.

lódva. Szellemi produktum a tutor és hallgató együttműködése a kutatásokban, a különböző karokról érkező hallgatók közösen végzett kutatásai, az új kutatási eredmények, míg materiális artefaktumra irányuló dialogikus tanulási formaként tekinthetünk a WHSz által kiadott tanulmánykötetekre, a szakkollégiumi minikonferenciákra, a bevezetőben említett önálló konferencia-szimpoziumra vagy akár a Romológia folyóirat egyes számaira, mely számára jelen írás is készült.

A sorolt példák alapján látható, hogy a hallgatók által folytatott kutatásokat támogató komplex rendszerben a tanulóközösségekre jellemző tanulási formák mindegyike többszörösen jelen van, ami hozzájárul a szakkollégisták tudományos életbe való bekapcsolódásához és mind intenzívebb jelenlétéhez.

Irodalomjegyzék

- Bordás Andrea – Ceglédi Tímea (2012): A debreceni szakkollégiumok mint a tudásmegosztó és tudásteremtő tanulóközösségek színterei. In: Dusa Á. – Kovács K. – Márkus Zs. – Nyüsti Sz. – Sörös A. (szerk): *Egyetemi élethelyzetek. Ifjúságszociológiai tanulmányok II.* Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. 9-52.
- Demeter Endre (2012): Szakkollégiumok, a tehetség közege. *Felsőoktatási Műhely*, 2012/4. sz. 53-72.
http://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2012_4/Felsooktatasi_Muhely_2012_4_53-72.pdf
- Híves-Varga Aranka – Schäffer János (szerk.) (2014): *Ablak a világra: Tanulmánykötet.* Wlislócki Henrik Szakkollégium, PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Romológiai Kutatóközpont, Pécs.
- Forray R. Katalin (2012): Cigány diákok a felsőoktatásban. In: Kozma Tamás – Perjés István (szerk.): *Új kutatások a neveléstudományokban.* MTA Pedagógiai Tudományos Bizottsága – ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 285-298.
- Forray R. Katalin (2013): Cigány diákok a felsőoktatásban. *Romológia*, 1. sz. 8-22.
- Forray R. Katalin – Boros Julianna (2009): A cigány, roma tehetséggondozás intézményei. *Educatio*, 2. sz. 192-203.

- Jenei Teréz (2013): A nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium hallgatóinak kisebbségi identitás-mintázatai. *Romológia*, 1. sz. 120-123.
- Orsós Anna (2013): A Wliskocki Henrik Szakkollégium érintkezései, beilleszkedése a PTE rendszerébe. *Romológia*, 1. sz. 72-85.
- Varga Aranka (2013): Roma szakkollégium az oktatáspolitikában. *Romológia*, 1. sz. 60-71.
- Varga Aranka (2014a): Inkluzív szakkollégiumi közösség. *Iskolakultúra*, 2014/5. sz. 28-34. http://epa.oszk.hu/00000/00011/00185/pdf/EPA00011_iskolakultura_2014_5_028-034.pdf
- Varga Aranka (2014b): A pécsi Wliskocki Henrik Szakkollégium mint inkluzív tudományos közösség. *Új Pedagógiai Szemle*, 2014/11-12. sz. 47-59.

Egyéb dokumentumok

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100204.TV [2015. 05. 20.]
- Pedagógiai Program. A PTE Wliskocki Henrik Szakkollégium Pedagógiai Programja. Pécs, 2013. <http://www.wliskocki.tamop.pt.e.hu/> [2015. 05. 20.]
- Szakkollégiumi Charta (2011) <http://szakkoli.hu/oldal/szakkollegiumi-charta> [2015. 05. 20.]